

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrť leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubliani.

\$TEV. 98.

(Dalje sledi.)

(Mirim). Da obe nosite neprimerni imeni, to je odkrito povedal tudi načelnik ministrstva za trgovino in industrijo ob svojem obisku.

Kolmanovo patentno peč s polnjenjem žagovine smo že lani občudovali. Za to ceno kurivo je bilo doslej premalo reklame in praktične zavesti.

Spodaj na dvorišču ima tvrdka Sirak svoje znamenite izdelke stiskalnic, s katerimi se pobližje seznanimo.

Isto velja glede autogeničnega varjenja tvrdke Tscharre.

Na vrtu imamo Mestno plinarno v zvezi z ljubljansko tvornico Siemens, kuhalni in kurilni aparati. Ko si o priliki ogledamo mestno plinarno, se tudi s temi za praktično go-

spodinjstvo zanimivimi pripravami natančneje seznanimo.

Letos imamo prvič tudi svoje slovensko pivo iz Delniške pivovarne Laško, katere glavni zastopnik je bil pred kratkim umrl generalštabni major g. Ankerst in katerega nadomestuje podpukovnik g. Serbec.

V paviljonu nasproti vhodu nam nudi edini zastopnik slaščic Ivan Pelikan svojo specialiteto »vafelne«. V sorodni stroki je na hodniku zastopana tudi pekarna Schober. Posebno znana v dvopeki (Slovenija, Adria) in kot specialiteta mariborski količki za pivo.

Naj s temi specialitetami za danes zaključimo specialitete naše razstave.

Davčni shod v Št. Vidu.

V nedeljo, dne 19. t. m. je priredilo obrtno društvo Št. Vid - Zg. Siska, v šolski telovadnici v Št. Vidu nad Ljubljano dobro uspele sestanke, ki se je pečal s kritiko naše davčne prakse in zakonodaje. Sestanka se je udeležilo okoli 100 davkoplačevalcev raznih stanov iz Št. Vida, Dravelj in okolice. V imenu društvenega odbora je otvoril sešatek g. Arhar in v kratkih, jedrnatih besedah pojasnil njegov pomen, pozdravil navzočega načelnika Irgovskega gremija ljubljanske okolice g. Zebala in naprosil poročevalca g. Zagarja, da poda poročilo o trdolah naše davčne prakse in naše davčne zakonodaje. Poročevalec je v daljšem govoru pojasnil trdoto davčne prakse, ki obstoji v bistvu v tem, da se zamudne posledice uporabljajo za povod previsokim davčnim predpisom in da davčna oblastva izvajajo zamudne posledice tudi takrat, kadar vložijo davkoplačevalci le par dni prepozno napoved, odgovor na pomisleke itd. Neznosnost davčnih bremen pa ne povzroča edino le naša davčna praksa, saj se vsakdo lahko ogne uradni oceni s tem, da stori vse, kar je po zakonu dolžan storiti, ampak v veliko izdatnejši meri trdota naše davčne zakonodaje. Naša davčna zakonodaja ima v uvajanju novih in povišanju starih davkov edino pred očmi, kako bi okrepila državne finance, ne vpošleva pa v zadostni meri pravilne zmognosti davkoplačevalcev. Ne ozira se na še tako utemeljene pomisleke, katere izrazijo finančni upravi poklicne organizacije raznih stanov davkoplačevalcev. V tem oziru imamo zadosten vzgled ravno v tem, da se je uveljavilo proti protestu vseh tudi uradnih krogov iz Slovenije 30% povišanje dohodnine, posebne pridobnine in hišnih davkov, dasi je jasno, da te davčne vrste ne preneso nadaljnjih poviškov. Poročevalec se je dotaknil še nekaterih drugih trdoli davčne zakonodaje in v nadaljnjih izjavah pojasnil bistvena določila glede davka na poslovni promet s posebnim ozirom na obrtnišvo in obrazložil trdote, ki jih vsebuje novi faksni zakon, o katerem prične narodna skupščina, oziroma finančni odbor razpravljati v doglednem času. Gremijski načelnik g. Zebal je navezal svoja izvajanja na poročilo predgovornika in izčrpno pojasnil zbranim davkoplačevalcem pomen davčnih komisij, omenjal trdote davka na poslovni promet in opozarjal na občutnost monopolskih faks, ki izdatno draže blago. Zato naj bi ne bilo naše stremiljenje usmerjeno le na oblažitev direktnih davkov in kol-kovin, ampak tudi monopolnih faks in drugih davščin, ki otežujejo položaj tako trgovcu kakor konzumentu. Bivša kraljevina Srbija je izčrpala svoje dohodke večinoma iz donosa raznih faks in ni polagala tiste važnosti na direktne davke kakor v bivši Avstriji, katere zakoni pri nas v Sloveniji še veljajo. Mi smo prevzeli od bivše Avstrije stroj davčni sistem, ki v polni meri izčrpava našo davčno moč, zato tem težje občutimo razne faks, ki se proširjajo na Slovenijo brez oziroma na to, ali so v skladu z našimi razmerami in davčno močjo ali ne.

Po govoru g. načelnika se je razvila živahna debata, katere so se med drugim udeležila člana cenilne komisije za dohodno gg. Lombard in Komar. Končala je g. Jeločnik na kratko težave davkoplačeval-

valcev in prebral resolucije, ki so se sprejele soglasno.

Resolucije se glase:

1. Na sestanku obrtnikov v Št. Vidu dne 19. avgusta 1923 zbrani obrtniki, trgovci in drugi davkoplačevalci protestirajo proti dejstvu, da se zamudne posledice proti namenu zakona uporabljajo za povod previsokim davčnim predpisom. Ugotavljajo, da po zakonu uradna ocena ne more in ne sme imeti značaja kazenskega predpisa, ampak morajo tudi v primeru uradne ocene biti obdačeni edino le dejanski dohodki.

2. Zahtevajo, da se uporaba zamudnih posledic omeji v tem smislu, da se napovedi, izjave in odgovori na pomisleke v polnem obsegu upoštevajo, tudi če se vložijo šele po preteku določenega roka, vendar pa še pred odmero, torej tako pravočasno, da je komisija v položaju jih upoštevati pri priredbi davka.

3. Zahtevajo, da se število pomožnega oboja, ki je merodajno pri obrtnikih za oprostitve davka na poslovni promet, ne všleva tudi vajencev, ker ti ne vplivajo na pridobitne razmere v taki meri, da bi bilo upravičeno vezati na njihovo število tako občutno davčno breme, kakor je davek na poslovni promet.

4. Zahtevajo, da se odmera davka na poslovni promet poveri plenumom komisij, ker podkomisije, obstoječe le iz dveh komisijskih članov, ne nudijo zadosti sigurnosti za pravilno priredbo tega davka.

5. Zahtevajo, da se davčni minimum za dohodnino zviša in hkratu omili dohodninska lestvica, da bo v skladu s plačilno zmognostjo davkoplačevalcev.

6. Zahtevajo, da se dohodnina, ki se ne pobirav v vseh pokrajinah naše države, ne šleva v odmero podlago za invalidski davek, da se glede tega davka doseže enakomerno porazdelitev davčnega bremena.

7. Zahtevajo, da se 30% povišek davkov s prihodnjim finančnim zakonom razveljavi ali pa vsaj v toliko omeji, da se ne bo pobiral tudi na hišni davek, posebno pridobnino in dohodnino, ki ne preneso nobenega poviška.

8. Zahtevajo, da se znova uvede vročitev plačilnih nalogov in nam s tem omogoči natančen pregled davčnih predpisov.

9. Zahtevajo, da se čimprej uveljavi za celo državo enoten zakon o neposrednih davkih in sočasno ukine davek na poslovni promet, ki po inozemskih vzgledih kopiran, kjer so povsem drugačne razmere, znatno ovira naše narodno gospodarstvo.

10. Zahtevajo, da se iz predloga zakona, s katerim se hoče izdatno povišati faks, pred uveljavljenjem izloči vse trdole in povišek izvede v zmernih mejah le kolikor je res potrebno potreben za okrepitev državnih financ.

Za sestanek sta si pridobila posebne zasluge gg. Arhar in Jeločnik in gotovo jim je v zadoščenje, da je sestanek tako dobro uspel brez vsakih incidentov in razburjanj in da so davkoplačevalci z dobrim obiskom pokazali umevanje za njihovo požrtvovalno delo.

Urejevalci pisem
THE REX CO., LJUBLJANA.

Izjemna cena kalijeve soli.

Interesente za to panogo bo gotovo zanimala sledeča nenavadna ugotovitev, ki jo je morebiti malo-kdo doznal.

Zvišanje cen se kar prekopicuje, kakor z ognjenika dol valeča se lava, pa najsi je to surovina ali pa izdelano blago. Trgovec, ki ne primerja neprestano, si ni na jasnem, koliko se je zvišala cena tega izdelka, koliko one surovine. Konsumentu sploh se pa zdi danes vsaka stvar draga, enakomerno dražja, kakor v času miru. In vendar opazimo pri pazljivem primerjanju prav velike razlike v zvišanju cen. Vsekakor cene kalijeve soli niso tako narasle, kakor druge. Statistika nam za Nemčijo to-le pove:

	Cena 1914=1	Cena koncem junija 1923
Črni premog	1	47.000
Briketirjavega premoga	1	40.000
Razne vrste železa (povprečno)	1	45.000
Bencol	1	48.000
Razne vrste kalija (povprečno)	1	15.700
Dušik	1	26.000
Superfosfat	1	30.000

Vidimo torej prav zanimivo konšatacijo, da je cena kalijevih soli narasla povprečno samo za tretjino izmere, ki so jo dosegle cene raznih vrst premoga ali železa ali bencola; potem tudi to, da je cena drugih gnojil poskočila skoraj na dvakratni iznos cene kalijeve soli. To se seveda samo relativne številke, ki nam kažejo razmerje naraščanja. Poljedelstvo kupuje torej kalij v razmerju s cenami drugih surovin ter fabrikatov in pa v razmerju svojih lastnih produktov dosti ceneje, kakor pred vojno. Stroški za gnojenje so torej sorazmerno manjši, kakor so bili pred vojno, upoštevajoč vseobčo naraščanje. Industrija kalija dela sedaj seveda veliko reklamo in poudarja, da se kljub navidez visokim nabavnim številkam nakup kalija danes dosti bolj splača, kakor se je prej. Računati se mora seveda s splošno tendenco naraščanja, ki pa pri kaliju čisto gotovo ne bo taka, kakor je sicer. Nekateri tej reklami ugovarjajo z motivacijo, da se cene za premog, železo in železne izdelke nikakor ne morejo primerjati s cenami kalijeve soli, ki je je na Nemškem v takem izobilju. To je pač vseeno, glavno je nakupna cena.

Razvoj moderne brodogradbe.

Ko so se že pred svetovno vojno vedno bolj množile prekomorske trgovske družbe, je število vojnih ladij stalno naraščalo, pa tudi konkurenca v pomorskem prometu je postala vedno ostrejša. Končno taki parobrodni družbi ni zadoščalo več v konkurenčnem boju solidnost in brezskrbnost transporta, ampak edina možnost nadvlade je bilo nadaljnje znižanje cen. To se je pa dalo doseči samo s pocenjenjem kuriva in s povečanjem hitrosti. Kakor so pa cene kuriva, dotadaj pri ladjah izključno premoga, bile vsaj pred vojno kolikortoliko ustaliene in stavljen na minimum, je morala poseči vmes tehnika. Njena naloga je bila, doseči omenjene zahteve z novimi iznajdbami in konstrukcijami. Tako se je vzporedno z bojem za pomorsko trgovino vršil tudi boj v tehniki ladjedelstva.

Prvi uspeh inženirja je bil ta, da se mu je posrečilo izločiti neekonomični parni stroj in ga nadomestiti s Dieslovim motorjem ali pa s parno turbino. Pri parnem stroju moremo le 15 odstotkov vse porabne energije (to je premog) porabiti za praktična dela, dočim pri omenjenih strojih do 60 odstotkov.

Dieslov motor je v bistvu povečan bencinski motor, samo da za pogon ne potrebuje čistega in draga bencina, temveč cenejši surovi petrolej in druga slična olja. Stroj sam kakor tudi kurivo zavzema dokaj manj prostora, kakor parni stroj in prostor za natovorjeno bla-

go se s tem izdatno poveča. Edina slaba stran Dieslovega motorja je ta, da se ne more vrleti v obeh smereh in je zato potreben med strojem in vijakom poseben preikalni sistem, ki ladji omogočuje potrebno manevriranje po luki.

Danes je večina ladjedelnic zaposlena z izmenjavo parnega stroja z Dieslovim motorjem, da se s tem stare, vendar še povsem uporabne ladje prilagode modernim zahtevam.

Vsporedno z Dieslovim motorjem skuša tehnika v zadnjih letih uvesti kot gonilni stroj, zlasti pri večjih ladjah, parno turbino, ki je v bistvu podobna Peltonovi vodni turbini, samo, da je tu gonilna sila nadomeščena s kinetično energijo pare. Ker pa deluje parna turbina najenakomernije pri veliki hitrosti 2500—3500 obratov na minuto in ker teorija ladjinega vijaka zahteva kot najugodnejšo hitrost 60 do 120 obratov na minuto, je jasno, da pri parni turbini ne moremo računati na direktni spoj turbine z vijakom, temveč je treba s posebnim prevodnim sistemom zmanjšati število obratov. Od teh prevodov so tedaj trije najbolj v rabi, in sicer mehanični, hidravlični in električni prevod.

Od mehaničnih je najboljši ameriškanski Westinghousenov prevod, ki potom velikih in malih zobnih koles reducira hitrost na gotovo število obratov. V Evropi je najbolj v rabi hidravlični Foettingerjev turbo-transformator. Njegov princip je sledeči: parna tribuna žene sesalko, ki pritiska vodo v posebno sesalko. Parna turbina in vijak sta tako zvezana v elastičnem mediju, vodi, in je število obratov vijaka v minuli odvisno le od dimenzij vodne turbine, to je od njenega premera. Da je kljub tem vmesnim strojem parna turbina še vedno cenejša od parnega stroja, pri katerem takih prevodov ne potrebujemo, kaže najjasneje njeno tehnično spopolnjenost. Tretji električni prevod pa ji daje še večjo prednost, predvsem kot ladijskemu stroju. Pri parnem stroju z Dieslovim in pri parni turbini z mehaničnim ali hidravličnim prevodom je namreč potrebna od stroja do vijaka dolga os, ker mora stroj zaradi svoje izdatne teže stati nekoliko v sredini ladjinega trupa; vijaki so nameščeni na zadnjem koncu ladje. Pri velikih ladjah je ta os dolga do 50 m. Torzijska trdnost (profi zavijanju) zahteva seveda pri tej dolžini velik premer, s čimer se v kvadratnem razmerju poveča teža. S to se zopet poveča število in velikost ležajev, kar je nadalje v zvezi z veliko izgubo energije pri trenju in z veliko uporabo olja za mažo. Pri električnem prevodu pa odpade ta os, kajti parna turbina je s skupno osjo zvezana z električnim generatorjem v turbinamo. Električni tok je odloč napeljan po žici do elektromotorja, ki je nameščen tik za vijakom, seveda za steno v notranjosti ladje. Električni tok omogočuje tudi neposredno vodstvo strojev in vijakov v kapitanovem mostu.

Moderna tehnika ladjedelstva pa ni napredovala samo v strojnem oziru, temveč tudi v konstrukciji trupa samega, ki je doslej sestojal izključno od železa. Odkar so gradbeni inženirji dokazali veliko prednost železobetonskih konstrukcij pred železnimi, se je porodila misel, tudi ves ladijn coln uliti iz betona. Ta konstrukcija je dosti enostavnejša in cenejša od železne. Tu odpadejo drage železne plošče, vsi vijaki, vrtanja itd. Vse to nadomešča železni homogeni železobeton. Najprej se ves ladijn trup napravi iz železnega ogrodja. Nato se to železno mrežo obda od obeh strani z lesenimi stenami in se med nje nalije betona. Ko se ta spoprime z železom in strdi, se odstrani lesena šablona in pred nami leži cela ladja ulita iz železobetona.

To so današnji novi načini brodogradbe, ki so deloma že sedaj, deloma pa bodo v bodočem konkurenčnem razvoju svetovne pomorske trgovine pokazali svoje dobre, a tudi slabe strani in lastnosti, katere bo treba še izpopolniti.

Kdaj se vrne taksa za telefonske razgovore?

Taksa za telefonske razgovore se vrne samo v sledečih slučajih:

a) Ako se prijavi razgovor vsleg tehničnih ovir in pogreškov v telefonski službi ni izvršil.

b) Ako stranka, ki kliče, svoj govor odpove poprej, predno dobi zvezo z zahtevano naročniško postajo ali javno govorilnico.

c) Ako se pozvana naročniška ali javna postaja na telefonski poziv ne javi.

V prvem slučaju se vrača taksa samo takrat, ako se stranke, ki se razgovarjajo, takoj javijo telefonski centrali, da je govor vsled tehničnih ovir na linijah in aparatih nemogoč. Za službeno pogreško se smatra, ako je številka telefona klicanega naročnika napačno v naročniškem seznamu navedena. Ako pa naročnik sam pove napačno številko, ki je v seznamu pravilno navedena, se plačana taksa nikdar ne vrne. Ako se kdo od pozvane strani javi, se mora taksa plačati in se ne more zahtevati vrnitev takse.

Pri razgovorih, posredovanih na podlagi telefonskega poziva, se taksa vrača tudi tedaj, ako ni bilo mogoče pozivnice dostaviti, ali pa ako se stranka tekom službenega časa centrali ni zglašila v javni govorilnici, ki je bila navedena v pozivnici. Ako se pa pozvani v naznačenem času ali pozneje taistega dne javi pri telefonski centrali ter se prvotni

pozivnik na njegov klic ne zglašila, smatra se, da je bil govor izvršen ter se taksa ne vrača. Pristojbine vrača telefonska postaja, ako je stranka zahtevala povračilo še istega dne, ko ni mogla izvršiti telefonskega pogovora. Ako pa je reklamacija pozneje vložena, vračajo se pristojbine šele po odloku poštne direkcije.

Takse za razgovor, katerega enota v medkrajevnem prometu, kakor tudi v krajevnem javnih govorilnic znaša 3 minute, se računa od trenutka, ko centrala dozove zahtevano telefonsko številko, brez ozira na to ali se je zahtevana oseba javila ali ne. V krajevnem prometu vršči se razgovori iz javnih govorilnic se lahko podaljšajo na tri minute, samo tedaj, ako pri javnih govorilnicah ne čakajo stranke, ki žele govoriti. V medkrajevnem prometu pa se smejo razni pričeti razgovori podaljšati nad 3 minute na željo stranke, ki kliče, ako na dotični liniji ni nobeden drug razgovor naročen. Za vsako podaljšano enoto se mora plačati takso. Ker centrale mnogokrat ne pazijo, ali se naročnik zglašila ali ne, marveč takoj računajo pristojbine, priporočamo vsem zainteresentom, da v medkrajevnem prometu po končanem razgovoru v svrhu kontrole takoj vprašajo telefonsko centralo, koliko govorilnih edinic je bilo za pogovor zabeleženih.

Izvoz in uvoz.

Uvoz zelišč v Čehoslovaško. Uvoz zdravilnih zelišč v Čehoslovaško je prost in se ne zahteva za uvoz nobene posebnega dovoljenja. Pri uvozu se carini (Br.62. čehoslov. car. tarife): sveža zelišča — carine prosto, posušena: Kč 84 za 100 kg.

Izvoz sladkorja iz Rusije. Produkcija sladkorja v Rusiji bo znašala v kampanji 1923 do 1924 18 milijonov pudov, od katerih je določeno 3 milijone pudov za izvoz.

Dovoljen izvoz pšenice iz Madžarske. Madžarska vlada je dovolila izvoz 6.400 vagonov pšenice. Dovolila je tudi prost izvoz gotove količine tekstilnega blaga, katero naj bi pokrila izvožena pšenica.

Trgovina.

Trgovinska pogodba z Avstrijo. Beograd, 21. avgusta. Načelnik v ministrstvu trgovine in industrije dr. Milan Todorović je odpoštoval na Dunaj, kjer bo vodil pogajanja z avstrijskim ministrstvom trgovine in industrije o definitivni sklenitvi trgovinske pogodbe med našo kraljevino in republiko Avstrijo.

Razpis tobačnih zalog. Uprava Državnih monopolov v Beogradu je z odlokom z dne 7. avgusta 1923 M. Pr. br. 23.580 odredila oddajo dopustila velikoprodaje tobaka pod zakup za dobo od 1. januarja 1924 do 31. decembra 1925 na javni ofertalni dražbi, ki se bode za velikoprodaje v Sloveniji vršila dne 14. septembra 1923 ob 11. dopoldne v pisarni Oblasne Monopolske Direkcije v Ljubljani. Ponudbe na tiskanih formulirih in 1% kavcije od letnega prometa je vložiti najkasneje od 13. septembra 1923 do 5. ure popoldne pri gornji direkciji. Kavcije se lahko vložijo v gotovini in državno garantiranih obveznicah — obligacijah po nominalni vrednosti, v založnicah državne hipotekarne banke in položnicah v komunalnih obveznicah, odobrenih glede sigurnosti po Ministrstvu finansija in garancijskih pismih večjih bank, koja pisma morajo biti registrirana od Generalne Direkcije Državnega Računovodstva. Ponudbe je sestaviti natančno po določilih »pogojev«, ki so stavljeni interesom na vpogled pri direkciji Oblasne Monopolske Direkcije v Ljubljani, vsih okrajnih upravah finančne kontrole in onih oddelkih, v kojih področju se nahajajo tobačne velikoprodaje. Nepravilno sestavljene in neoklekovane (20 Din) ponudbe, se ne bodo vpošlevale. Interesenti se opozarjajo, da ne more biti premenljiva provizija višja od 7% in da znaša maloprodajniški procent za dobo trajanja zakupa 5%. Pražni zaboji in vreče se ne bodo vračali državnim stovariščem, temveč ostanejo svojina zakupcev. Za potrdilo »ugovora« (pogodbe), ki se sklene z vsakim novim zakupcem, je plačati povodom podpisa 0.50% takse od provizije, izračunane po izlicitiranem procentu od letnega prometa, ki je označen v pogojih.

Plavačoča francoska izložba. Plavačoča izložba, ki se vrši pod pokroviteljstvom francoskega ministrskega predsednika, ministrstva trgovine, mornarice, javnih del, trgovinske mornarice in večjih gospodarskih skupin, je zapustila začetkom julija Francijo. Prva pol bo vodila razstavo v pristanišča Brazilijske, Augelinije, Peru, Mehike, Kolumbije, Venezuele, Habanne, Martinika itd.

Trgovina z jajci. V preteklem tednu je bilo v Švici nenavadno povpraševanje po svežih jajcih; vsled tega se je v domačem eksportu nabavna cena povisala od Din 1.75 do Din 1.87 za komad prvovrstnih jajc. Znatel del vagonovskih pošiljk, koje so došle v Švico, se je od tamošnjih eksporterjev reekspediral v Strassbourg in dalje. Povpra-

ševanje po našem blagu se je tudi na angleškem trgu oživelo, toda dobava ne konvenira zbog lukajšnih nizkih cen. — Na Poljskem se je uvedlo kontingentiranje izvoza jajc. Za mesec avgust znaša kontingent 160 vagonov. Na Romunskem je trgovina z jajci zbog visokih izvoznih taks nemogoča. Pričakuje se, da bo vlada kmalu znižala te postavke, ker zadnje cene ne morejo konkurirati z blagom iz drugih balkanskih držav, osobito iz Bolgarije. V Avstrijo se je uvozilo za poizkušnjo dva vagona kitajskih jajc v prahu. To blago je še iz angleških vojnih rezerv, ki so se uvozile čez Hamburg. Ena deka odgovarja enemu jajcu. Kvaliteta pa ne odgovarja kakovosti svežega jajca, vendar je pa za konsum dobra. Drugače se uvaža v Avstrijo največ iz Poljske.

Naše blago na dunajskem trgu. Po poročilu trgovskega oddeljenja ministrstva zunanjih del se je prodalo v teku zadnjih deset dni na dunajskem tržišču 5.483 komadov rejnih svinj in 2361 komadov mladih svinj jugoslovanskega izvoza.

Čehoslovaški trgovinski pogovori s Švico. V začetku meseca septembra bi se morali začeti trgovinski pregovori med Čehoslovaško in Švico. Pregovori se bodo vršili v Curihu. Po švicarski statistiki je izvozila Čehoslovaška v letu 1922 blaga v iznosu 36.1 milijonov švicarskih frankov, a uvozila za 17.4 milijone. Švicarska strojna industrija je predlagala, da se naj čehoslovaška uvozna carina, ki je do sedaj znašala 66 odstotkov cen strojev, znatno zniža.

Industrija.

Industrijalizacija Bolgarije napreduje v vedno večji meri. Položaj bolgarske industrije se sme smatrati že danes za povoljnij, predvsem se to tiče starih produkcijskih panog n. pr. produkcija sladkorja, mlinarstva, tekstilna industrija in industrije za strojne snovi, ki nahajajo surovine v državi sami. Nastala je tudi vrsta novih industrij. Stare so se preustrojile in modernizirale. Vsekakor vlada v Bolgariji občutno pomanjkanje denarja, ki zelo težko ovira razvoja zmožno bolgarsko industrijo. Dofok inozemskih kapitalov v svrhu investicij je bil rentabilen.

Obrt.

Domače sodarsko delo. Tvrdka Hynčik in Kralj je izdelala za papirnico v Goričanah ogromno kad iz mecesnovega lesa, visoka je 14 metrov, široka 208 cm spodaj in 168 cm zgoraj notranje svetlobe in iz 8 cm debelega lesa ter okrogla; meri pa 38.864 litrov. Kad je lepo in solidno izdelana ter je visoka kakor Stepičeva hiša, gostilna v Sp. Šiški s streho vred. Sestavljena je iz štirih kosov in se bode prihodnji teden montirala v Goričanah ter se bo rabila za razkrajanje žveplene kisline.

Denarstvo.

Kroženje madžarskih novčanic. Promet madžarskih novčanic je zopet narastel za 40 milijard in znaša danes 365 milijard.

Angleški kapital v poljski sladkorni industriji. Sladkorne tovarne v prejšnji pruski Poljski so sklenile pogodbo z Angleškim finančnikom, na podlagi katere bo poljska industrija dobila kredit v iznosu 1¼ milijona funtov šterlingov. Kot jamstvo služi polovico bodoče sladkorne kampanje.

Carina.

Nova carinska šola v Beogradu. Generalna direkcija carin otvarja od 1. septembra t. l. carinsko šolo, katero bodo morali izvršiti vsi povojni carinski uradniki, ki nimajo triletnje ukazne službe.

Promet.

Transport žive živine. Minister saobraćaja je izdal vsem šefom postaj noven razpis, glasom katerega mora imeti živina, katera se izvažja, absolutno svojega spremljevalca; drugače se živina po železnicah ne sme prevažati.

Hmelj.

XX. Poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zatec, C. S. R. 18. avgusta 1923. Od dne 15. t. m. je silna vročina prenehala, podnevi imamo oblačno in bolj hladno vreme, noči so pa navadno prav

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

16. Naša produkcija prstenih, mineralnih in kemičnih barv.

Prstene barve izdelujejo v Beogradu, Osijeku, Brodu na Savi, Koprivnici, v Zagrebu, Ljubljani, Hrastniku in v Mozirju.

V Beogradu obstoja tovarna za barve, črnila, firneža in lake g. Dimitrija Corića. Ta tovarna je pred vojno izdelovala vse vrste barv, razen cinkovega belila in pariškega modrila. Izdeloval se je torej angleški oker, okrašene barve, kromovo rumenilo, zelenilo, razni laki in pigmentne barve, kakor tudi vse s firnežom zmešane barve, poleg tega tudi ličilo za obutev, črnilo za pisanje in kopiranje, barve za pošne žige in podobno, voščila za pod, mast za obuvanje, mast za strojna jermena, tofotova mast in tiskarske barve. Tovarna je izdelovala izvrstne proizvode. Surovino za prstene barve je dobivala iz Leskovca in Arandjelovca. Žalibog, je bila tovarna med vojno porušena in jo še le sedaj g. Corić iz svojih sredstev obnavlja, ker ni dobil od države pričakovane in obetane pomoči za obnovo. Obnovljena tovarna bo večja nego je bila pred vojno. Tako V Hrastniku producira tovarna obnovljena tovarna bo krila potrebo, ki se jo čuli od osvobojenja.

V Osijeku se nahajate dve tovarni in sicer Prva osješka tovarna kemičnih barv L. Papaj in drugovi. Ta tovarna je nova in je pričela z obratom meseca avgusta leta 1920. Izdeluje vse olupšane in neolupšane prstene barve. Njena produkcijska kapaciteta znaša 150 vagonov letno. Surovino dobiva iz okolice Pleternice, kaolin iz Češke, anilinske barve pa iz Nemčije. V kratkem namerava ta tovarna pričeti z izdelavo farmaceutskih produktov. Ravno tako namerava pričeti z izdelavo barv za mešanje z oljem.

V Osijeku se nahajajo pisarne tovarne barv in kemičnih produktov »Vam«, katerih tovarna se nahaja v Radković (požeški županiji) in sicer za oker, safinobar, angleško rdečilo, mleto kreda, olupšanje prstene barve, lakove barve in kromovo rumenilo. Produkcija zmožnost znaša 100 vagonov letno. Izdeluje pa se za enkrat samo okrog 35 vagonov. Poleg tega se izdeluje tudi barva za okna in sicer okrog 15.000 kg letno in okrog 10.000 kg kroglic

plavila za perilo. Podjetje ima okrog 20 delavcev. Tovarna je modernizirana in se je poprej imenovala »Nerazin«.

V Brodu na Savi izdeluje tovarna »Mabe«, rudokop in tovarniško skladišče prstenih barv, in sicer 10 do 12 vagonov letno, a bi bila v stanju po preureditvi producirati 24 do 30 vagonov. Razen tega izdeluje takozvano budimsko prst. S produkcijo so pričeli v oktobru l. 1920. Ta tovarna razpolaga z ogromnimi ležišči ilovice in prsti, ki so prikladne za izdelavo olupšanih prstenih barv.

V Koprivnici izdeluje »Danica« d. d. za kemične produkte, angleško rdečilo in železno rjavo barvo. Kapaciteta inštalacij znaša 70 vagonov letno, izdeluje pa se samo 8 do 10 vagonov. V kratkem se namerava pričeti tudi z izdelavo kemičnih barv. Barvo izdeluje iz ostankov pri praženju pira za dobivanje žveplene kisline, ki se izdeluje v tovarni. Poleg tega izdeluje tovarna tudi tekoči kisik, superfosfate ter vijake.

»Jub«, jugoslovanska industrija ulja i boja, izdeluje v svoji Doloski videmski tovarni v Sloveniji prstene in olupšane barve, kjer je odkupila Finkovo tovarno barv. Letna produkcija znaša 250 do 270 vagonov; kapaciteta pa je 300 vagonov. Družba ima dve tovarni in sicer na Dolu in v Podgradu.

V Zagrebu izdeluje »Tovarna lakov Mosler d. d.« emailove barve in vsake vrste mlelih barv. Mlete barve izdeluje tudi tvrdka Klein v Subotici.

Medić, Rakovec in Zankl v Ljubljani izdelujejo letno okrog 10 vagonov s firnežem mešanih barv, a kapaciteta znaša 20 vagonov.

V Mostah pri Ljubljani izdeluje kemična tovarna SHS kot postranski produkt letno 240 do 360 vagonov železnega oksida, ki služi kot surovina za izdelavo angleškega rdečila. Tovarna barv proda samo en del, ker je voznina predraga in ker se za prevoz računa ista tarifa, kakor za barvo samo.

V Mozirju pri Celju imamo malo tovarno olupšanih prstenih barv g. Alojzija Goričarja. Surovino dobiva iz okolice. Letna produkcija znaša okrog 50 vagonov barv.

(Dalje sledi.)

mrzle, kar ne pospešuje okobuljenje. Zaželjene izdatne padavine tudi ni bilo in vsled tega se tudi kobule le pomalem razvijajo. Če ne bo v kratkem zadostnega dežja, bodo kobule, kalere se sedaj začenjajo tvoriti iz cvetja, ostale male. V zdravih, zgodaj obrezanih legah se okobuljenje vrši še precej pravilno, in se bo z obiranjem pričelo okoli 26. t. m. Upanje na novo letino se torej ni zboljšalo, pa tudi ne poslabšalo — vendar je gotovo, da bo isla prav mala in da bodo cene primerne stroškom. Glede množine lelošnega pridelka ostane pri naši zadnji cenitvi, to se pravi, pridelali bodemo blizu 1/2 lanske množine. Plačuje se do 3050 Kč za 50 kg hmelja iz leta 1922. Končno razpoloženje na trgu je mirno — cene čvrste. (1 Kč = 2.8125 Din — 1 kg pride torej na 686.24 Kj.) — Savez hmeljskih društev Zatec.

Vsem hmeljarjem! Hmeljarsko društvo opozarja vse hmeljarje na sledeče: 1. Vsled preobilnega, posebno dušičnega gnojenja in morda tudi vsled izvanrednih vremenskih razmer je letos zraslo v poedinih nasadih nekaj prav dolgih, deloma tudi z listjem obraslih kobul, za katere kupci ne marajo. Takšnih kobul ne mešajte z drugimi, lepo doraslimi kobulami, ker vam pokvarijo ceno vsega pridelka. Če se med desetimi kobulami nahaja le ena dolga, bo kupec določil ceno po dolgi, ne pa po ostalih lepih kobulah. Sortiranje hmelja se torej vedno obilno poplača in obenem povzdičuje ugled našega hmeljarstva v obče. 2. Vsak zaveden hmeljar se mora pečati ljudi s selekcijiranjem hmeljske rastline. Stari in z neenakovrtnimi raslinami zasajeni, v nizkih legah ali na močvirnatih zemljah se nahajajo hmeljniki se naj opuste in nadomestijo z novimi na močeni in rodovitni zemlji. 3. V to syrho si mora vsak zaveden hmeljar že sedaj pred obiranjem v lastnem ali sosedovem hmeljniku določiti in primerno označiti one rastline, od katerih bo spomladi dobival potrebno število

sadik. — Hmeljarji, upoštevajte dani Vam nauk! — Hmeljarsko društvo.

Dobava, prodaja.

Dobava mesa. Dne 27., 29. in 30. avgusta 1923 se bo vršila ofertalna licitacija glede dobave mesa za garnizije Savske divizijske oblasti. Predmetni oglas z navedbo kraja in časa ofertalne licitacije ter količine mesa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa. Dne 27. in 29. avgusta t. l. se bodo vršile ofertalne licitacije glede dobave mesa za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje, Slov. Bistrica, Pluj in Doljni Dravograd. Predmetni oglas z navedbo kraja in časa ofertalne licitacije je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Meščanstvu mesta Ljubljane. III. Ljubljanski vzorčni velesejem se bo vršil letoš v izredno velikem obsegu. Lahko se že zagotovi, da bo to največja in najimpozantnejša prireditev te vrste, kar jih je dosedaj bilo v naši državi, na kar bomo Slovenci lahko ponosni in z samozavestjo naše moči v delu bomo razkazovali najvišjemu protektorju — Nj. Vel. Kralju zaklade, pridobljene s tisoči rokami na polju industrije in obrti. Ker je obisk iz tujih krajev prijavljen v tako visokem številu, da so dosedaj razpoložljiva prenočišča že prezasedena, prosimo vse zavedne ljubljanske rodbine, da prepustijo za čas od 29. do 11. septembra 1923 vsa razpoložljiva prenočišča stanovanjskemu oddelku sejmškega urada in naj se napotijo ustmene ali pismene izjave na naslov: gospoda ravnatelja Dragolina Šebenika, meslni magistrat. — Ljubljanci, izkažite gostoljubnost našim gostom!

Znižane vozne obiskovalcem III. Ljubljanskega velesejma. Da se izogne neprilicam, sporočamo, da imajo po-

selniki III. velesejma na progi Maribor-Ljubljana in Rakek-Ljubljana 50% popust v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzovlakih, ker je to vsled prenapoljenosti brzovlakov v lokalnem prometu vsled pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. — Vendar to nič ne škoduje, ker so zveze z osebnimi vlaki tako ugodne, da pač ni potreba uporabljati brzih vozov. — Poleg 50% popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzovlake na progi Djevdje-lja-Beograd-Ljubljana, toraj na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzovlaka št. 13 in 14.

Pozor industrijalci in trgovci! Legitimacije za VI. vzorčni velesejem v Pragi dobije pri Čehoslovaškem konzulatu, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, d. z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3. Znižani vizum in 33% znižana vožnja za osebne in brzovlake je dovoljena posetnikom VI. vzorčnega velesejma v Pragi v dneh 2. do 9. septembra. Brezplačna pojasnila daje Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, d. z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Uvozni tarifi zaščita naše industrije. Posebna komisija strokovnjakov ministrstva financ in ministrstva trgovine in industrije je sedaj dokončala svoje delo glede določitve novih uvoznih tarifov. Ekonomsko-financijski odbor ministrstva bo le dni razpravljajal o elaboratu te komisije. Uvozni tarifi so izdelani na principu zaščite naše domače industrije in na principu protekcionizma.

Nemške reparacijske dobave naši državi. Beograd, 21. avgusta. V zunanjem ministertvu je včeraj dopoldne obiskal pomočnika Panto Gavriloviča poslovni odpravnik nemškega poslanstva ter mu javil, da je Nemčija pripravljena takoj pričeti z nadaljevanjem reparacijskih dobav naši državi, kakor hitro se v Nemčiji notranje prilike, radi katerih je bila nemška vlada prisiljena ustaviti reparacijske dobave, izboljšajo

in konsolidirajo. Vprašanje ustanovitve dobav je bilo predloženo reparacijski komisiji v Parizu v nadaljno postopanje.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza 21. avgusta. Na produkti borzi notirajo: Pšenica bačka 78—79 kg, 2%, 1 vag. 337 1/2, sremška 79—80 kg, 2%, 2 vagona 335, sremška 80—81 kg, 1—2%, ponudba 337 1/2, srbijanska, 78—79 kg, 2—3%, paritela Beograd, duplikat kasa 310, ječmen bački, 67—68 kg, ponudba 290, bački 70 kg, duplikat kasa, 1 vagon 300, oves bački, ponudba 265, banatski, pošlaja Zenta, 25% kasa, 2 vagona 265, sremški, 25% kasa, 3 vag. 370, pošlavo Bos. Brod, 10 vag. 265, kuruza bačka, ponudba 285, bačka, duplikat kasa, 4 vag. 285, sremška činkvatin, ponudba 310, beli fižol, bački 4 vag. 435, moka bačka »0« 25% kasa, 2 vag. 560, »2« 25% kasa, 1 vag. 510, »6« 25% kasa, 2 vag. 412 1/2, banatska »0« ponudba 560, oljubi v papirnatih vrečah, ponudba 140, povpraševanje 125. — Tendence mlačna.

Beogradska blagovna borza 21. avgusta. Na produkti borzi notirajo: Pšenica 78—79 kg, 2—3%, paritela vagon Beograd, ponudba 320, povpraševanje 310, pšenica 80 kg, paritela Beograd, ponudba 326, povpraševanje 315, fižol bački, franko bačka pošlaja, ponudba 440, oljubi banatski, franko Beograd, prompt ponudba 150. Tendence neizpremenjena.

Zagrebski žitni trg. Zagreb, 21. avgusta. Cene v dinarjih za 100 kg, pošlavo bačka, odnosno vojvodinska pošlaja notirajo: Pšenica (od oko 78—79 kilogramov) 345—355, žolita kuruza 280 do 290, ječmen za pivovarne 290—300, za krmo 260—270, oves do 270, pisani fižol 425—440, beli 425—440, moka pšenična »0« 575—600, »2« 550—575, »4« 520—550, za krmo 200, drobni oljubi 145—150, debeli 200—210. Tendence mirna, slaba.

Zahvala.

Svoje cenjene odjemalce vljudno obveščam, da sem prodal svojo dolgo let obstoječo trgovino s kolonialnim blagom, moko in deželni pridelki v Mariboru gospodu Milošu Osetu, ki bo isto v enakem obsegu, kakor do sedaj, pod imenom

M. Zieglerja nasl. Miloš Oset

še nadalje vodil.

Za meni izkazano zaupanje se najvljudneje zahvaljujem in prosim, da isto ohranite tudi mojemu nasledniku, ki ga najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Matija Ziegler.

Priporočilo.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in gg. trgovcem naznam da sem prevzel staro, dobro vpeljano trgovino gosp. Matija Zieglerja v Mariboru na Glavnem trgu, katero bom v istem obsegu pod imenom

trgovina s kolonialnim blagom, moko in deželni pridelki na debelo dalje vodil.

Vse dosedanje cenj. odjemalce prosim, da mi izkažejo isto zaupanje, kakor so ga mojemu predniku, in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Miloš Oset.

TELEFON št. 173.

Tvornica specialnih lesnih izdelkov

M. Vodišek
Maribor

Frankopanova ulica št. 23

Izdelovanje lesnih palic za metle, toporišč, držajev, škatič, zabojev, transportnih kurnikov itd.

Lesna trgovina na debelo in drobno.
Eksport drv na debelo.

Vafelne in Karlovarske oblate, najfinejše čajno pecivo, čisti štajerski malinov sok priporoča

Ivan Pelikan
I. MARIBORSKA SLAŠČIČARNA
Maribor,
Gosposka ulica 25.

Električni toplovar, patent

HEUREKA

za gospodarstvo, sanatorije, laboratorije nepogrešljiv. Rabi električni tok le v funkciji in to ne več kot gladilnik. Priklapi se da na vsak tok.

Lastnik patenta

Marko Nerat

Maribor, Slovenska ulica 12.

Prospekti in ponudbe na razpolago. Zahtevajte cenik!

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opre-mah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istostam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

Alojz Drofénik
Celje

Manufaktura trgovina

Na drobno.
Na debelo.

I. Mariborska tovarna plutovinastih izdelkov

Maribor, Tržaška cesta št. 5

lastnik

FRAN OGRIZEK

Izdeluje v to stroko spadajoče predmete, kakor: zamaške vseh vrst, uložbe za podplate, plavalne pasove itd., po najnižjih dnevnih cenah.

Tapetništvo in mizarstvo

Jagodič & Sajko

zaloga pohištva

Maribor, Rotovski trg 3

se priporoča p. n. občinstvu.

Koledarje
Cenike
Okrožnice

Tiskarna „Merkur“
!! v Ljubljani !!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.